

SESSION ORDINAIRE 2025-2026

23 OCTOBRE 2025

PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE

PROPOSITION

**visant à instituer une commission spéciale
consacrée au projet Métro 3**

(déposée par Mme Zakia KHATTABI (FR), M. Hicham TALHI (FR), Mme Joëlle MAISON (FR), MM. Benjamin DALLE (NL), Olivier WILLOCX (FR), Jamal IKAZBAN (FR), Mme Sofia BENNANI (FR), M. Stijn BEX (NL), Mme Imane BELGUENANI (NL) et M. Pascal SMET (NL))

GEWONE ZITTING 2025-2026

23 OKTOBER 2025

BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT

VOORSTEL

**om een bijzondere commissie
over het Metro 3-project op te richten**

(ingediend door mevrouw Zakia KHATTABI (FR), de heer Hicham TALHI (FR), mevrouw Joëlle MAISON (FR), de heren Benjamin DALLE (NL), Olivier WILLOCX (FR), Jamal IKAZBAN (FR), mevrouw Sofia BENNANI (FR), de heer Stijn BEX (NL), mevrouw Imane BELGUENANI (NL) en de heer Pascal SMET (NL))

Résumé*

La proposition institue une commission spéciale chargée d'examiner la gestion du chantier du Métro 3, en application de l'article 25 du règlement.

* Résumé établi par les services du Parlement.

Samenvatting*

Het voorstel strekt ertoe in toepassing van artikel 25 van het reglement een bijzondere commissie op te richten die het beheer van de werken voor Metro 3 moet onderzoeken.

* Samenvatting opgesteld door de diensten van het parlement.

Développements

Le rapport de la Cour des comptes sur le projet Métro 3, publié en octobre 2025, met en lumière des dysfonctionnements graves dans la gouvernance, la gestion et la transparence de ce chantier, qui justifient pleinement la mise en place d'une commission spéciale au sein du Parlement bruxellois.

Tout d'abord, le projet accuse des dépassements budgétaires d'une ampleur exceptionnelle. L'évaluation initiale, réalisée au moment de la première étude d'opportunité, estimait le coût global du projet à environ 1 milliard d'euros, avec une mise en service prévue aux alentours de 2020. Aujourd'hui, cette estimation s'élève à près de 5 milliards d'euros, pour une mise en service désormais reportée à 2035. Un tel écart entre la planification initiale et la situation actuelle interpelle profondément quant à la maîtrise des coûts, à la fiabilité des projections et à la robustesse des mécanismes de suivi et de gouvernance.

Ensuite, le rapport souligne de graves lacunes dans la gestion du projet, tant au niveau de la coordination entre les acteurs impliqués (la STIB, Beliris, les autorités régionales et fédérales) qu'au niveau de la planification stratégique. Plusieurs décisions clés semblent avoir été prises sur la base d'hypothèses incertaines, voire irréalistes, notamment en ce qui concerne les retombées socio-économiques attendues, l'acceptabilité des incidences sur l'espace public, ou encore la mise en place de dispositifs complémentaires tels qu'un péage urbain, qui n'ont finalement pas vu le jour.

Par ailleurs, la Cour des comptes met en cause la régularité de certains marchés publics. Le rapport fait état d'erreurs dans les cahiers des charges, de critères d'évaluation inadéquatement pondérés et de possibles conflits d'intérêts, notamment entre les bureaux d'études ayant conduit les analyses d'opportunité et ceux impliqués dans la mise en œuvre. Ces irrégularités posent la question du respect des principes de bonne gestion, de transparence et de concurrence loyale dans l'usage des fonds publics.

Enfin, la transparence de la gestion du projet apparaît comme insuffisante. Plusieurs documents n'ont été ni transmis – y compris à la Cour des comptes – ni publiés dans les délais. Cette opacité complique considérablement l'exercice du contrôle démocratique et limite la capacité des parlementaires à assumer pleinement leur rôle.

Ces constats imposent une réaction parlementaire forte. Le Parlement, garant du contrôle démocratique de l'action publique, ne peut rester spectateur face à des dérives qui engagent durablement les finances régionales et la confiance des citoyennes et citoyens dans la gouvernance

Toelichting

Het rapport van het Rekenhof over het Metro 3-project, gepubliceerd in oktober 2025, brengt ernstige tekortkomingen op het vlak van de bestuurlijke aanpak, het beheer en de transparantie van de werken aan het licht, wat de oprichting van een bijzondere commissie binnen het Brussels Parlement volledig rechtvaardigt.

In de eerste plaats kampt het project met uitzonderlijk grote budgetoverschrijdingen. Aanvankelijk, ten tijde van de eerste opportuniteitsstudie, werd de totale kostprijs van het project geraamd op ongeveer 1 miljard euro en was de ingebruikname gepland rond 2020. Vandaag is het geraamde bedrag opgelopen tot bijna 5 miljard euro, terwijl de ingebruikname inmiddels is uitgesteld tot 2035. Zo'n groot verschil tussen de oorspronkelijke planning en de huidige situatie roept ernstige vragen op over de beheersing van de kosten, de betrouwbaarheid van de prognoses en de robuustheid van de opvolgings- en bestuursmechanismen.

Daarnaast wijst het rapport op ernstige tekortkomingen in het projectbeheer, zowel op het vlak van de coördinatie tussen de betrokken partijen (de MIVB, Beliris, de gewestelijke en de federale overheid) als op het vlak van de strategische planning. Verscheidene cruciale beslissingen lijken te zijn genomen op basis van onzekere of zelfs onrealistische veronderstellingen, onder meer met betrekking tot de verwachte sociaal-economische baten, de aanvaardbaarheid van de impact op de openbare ruimte en de invoering van aanvullende maatregelen zoals een stadstol, die uiteindelijk niet zijn gerealiseerd.

Bovendien stelt het Rekenhof vraagtekens bij de regelmatigheid van bepaalde overheidsopdrachten. Het rapport wijst op fouten in de bestekken, een onevenwichtige weging van evaluatiecriteria en mogelijke belangenconflicten, met name tussen de studiebureaus die de opportuniteitsanalyses uitvoerden en de bureaus die betrokken zijn bij de uitvoering. Die onregelmatigheden werpen vragen op over het naleven van de beginselen inzake goed beheer, transparantie en eerlijke concurrentie bij de aanwending van overheidsmiddelen.

Tot slot lijkt het project onvoldoende transparant te zijn beheerd. Verschillende documenten, ook stukken bestemd voor het Rekenhof, werden niet op tijd bezorgd of gepubliceerd. Een dergelijk gebrek aan transparantie bemoeilijkt de uitoefening van het democratisch toezicht aanzienlijk en verhindert de parlementsleden om hun rol ten volle te vervullen.

Die vaststellingen vergen een stevige reactie vanwege het parlement. Het parlement, dat democratisch toezicht houdt op het overheidsoptreden, kan niet lijdzaam toezien hoe dergelijke wantoestanden een blijvende impact hebben op de gewestfinanciën en het vertrouwen

des grands projets. Il est donc proposé d'instituer, conformément à l'article 25 du règlement, une commission spéciale chargée de faire toute la lumière sur la genèse, le pilotage et l'exécution du projet Métro 3.

Cette commission aura pour mission de faire toute la lumière sur les pièces et décisions relatives au projet, d'établir un cadastre précis et chiffré des dépenses engagées, de retracer la chaîne de responsabilités et d'auditionner l'ensemble des acteurs concernés – Cour des comptes, Beliris, STIB, Bruxelles Mobilité, la société momentanée Toots, ainsi que les ministres de la Mobilité et du Budget en Région de Bruxelles-Capitale et les ministres chargés de Beliris depuis 2009. Elle devra également analyser la nature des relations entre acteurs publics et privés impliqués dans le projet, afin d'en tirer des enseignements en matière de bonne gouvernance et de prévention des conflits d'intérêts.

L'objectif de cette commission sera d'une part de faire la lumière sur la gestion du projet Métro 3 et d'autre part de formuler des recommandations structurelles pour la conduite future des grands projets d'infrastructure en Région bruxelloise.

van de bevolking in het beheer van grote projecten. Daarom wordt voorgesteld om overeenkomstig artikel 25 van het reglement een bijzondere commissie op te richten om het ontstaan, de aansturing en de uitvoering van het Metro 3-project tegen het licht te houden.

Die commissie moet volledige transparantie verschaffen over de stukken en beslissingen in verband met het project, een nauwkeurig en becijferd overzicht opstellen van de verrichte uitgaven, de keten van verantwoordelijkheden natrekken en alle betrokken spelers horen: het Rekenhof, Beliris, de MIVB, Brussel Mobiliteit, de tijdelijke vennootschap Toots, alsook de Brusselse gewestministers bevoegd voor Mobiliteit en Begroting en de ministers bevoegd voor Beliris sinds 2009. Ze dient ook de aard van de verhoudingen tussen de openbare en private spelers die bij het project betrokken zijn, te onderzoeken om lessen te trekken op het gebied van behoorlijk bestuur en het voorkomen van belangenconflicten.

Het doel van die commissie is om een licht te werpen op het beheer van het Metro 3-project en structurele aanbevelingen te formuleren voor de toekomstige uitvoering van grote infrastructurenprojecten in het Brussels Gewest.

Commentaire des articles**Article 1er**

Conformément à l'article 25 du règlement du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, cet article institue une commission spéciale chargée de faire toute la transparence sur la gestion du dossier Métro 3. Il précise les missions confiées à cette commission spéciale.

Article 2

Cette disposition précise la composition de la commission spéciale en application de l'article 25 du règlement du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale.

Article 3

Il importe, vu la situation décrite ci-dessus, que la commission travaille dans un délai serré et que l'assemblée se saisisse de ses conclusions.

Zakia KHATTABI (FR)
Hicham TALHI (FR)
Joëlle MAISON (FR)
Benjamin DALLE (NL)
Olivier WILLOCX (FR)
Jamal IKAZBAN (FR)
Sofia BENNANI (FR)
Stijn BEX (NL)
Imane BELGUENANI (NL)
Pascal SMET (NL)

Commentaar bij de artikelen**Artikel 1**

Overeenkomstig artikel 25 van het reglement van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement stelt dit artikel een bijzondere commissie in die ermee wordt belast volledige transparantie te verschaffen over het beheer van het Metro 3-dossier. Het verduidelijkt de opdrachten van die bijzondere commissie.

Artikel 2

Deze bepaling verduidelijkt de samenstelling van de bijzondere commissie in toepassing van artikel 25 van het reglement van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

Artikel 3

Het is in het licht van de hierboven omschreven situatie van belang dat de commissie binnen een strakke termijn werkt en dat de assemblee haar conclusies behandelt.

PROPOSITION**visant à instituer une commission spéciale
consacrée au projet Métro 3***Article 1er*

Conformément à l'article 25 du Règlement, il est institué une commission spéciale chargée:

- d'assurer la complète transparence sur l'ensemble des pièces relatives au projet, soit:
 - les dossiers complets de marchés publics;
 - les rapports de pilotage et les tableaux financiers du plan pluriannuel d'investissement;
 - les études géotechniques et les études d'incidences environnementales intégrales;
 - les procès-verbaux du comité stratégique et du comité de pilotage;
 - et tout document transactionnel ou de règlement de litiges;
- d'établir un cadastre complet, précis et chiffré de l'ensemble des montants dépensés dans le cadre du projet Métro 3;
- d'analyser les choix techniques, budgétaires, urbanistiques et environnementaux opérés depuis le lancement du projet, ainsi que leurs impacts sur la soutenabilité financière de la Région de Bruxelles-Capitale;
- de procéder, a minima, à l'audition:
 - des ministres compétents du gouvernement bruxellois depuis 2009;
 - des ministres fédéraux en charge de Beliris depuis 2009;
 - de Beliris;
 - de la STIB;
 - de Bruxelles-Mobilité;
 - de la société momentanée Toots;
 - de la Société momentanée Bureau Métro Nord (SM BMN);
 - du Consortium d'entreprises dirigé par le bureau d'ingénieurs Sweco;

VOORSTEL**om een bijzondere commissie
over het Metro 3-project op te richten***Artikel 1*

Overeenkomstig artikel 25 van het reglement wordt een bijzondere commissie opgericht, die ermee wordt belast:

- volledige transparantie te verschaffen over alle stukken met betrekking tot het project, namelijk:
 - de volledige dossiers van de overheidsopdrachten;
 - de aansturingsverslagen en de financiële tabellen van het meerjareninvesteringsplan;
 - de geotechnische studies en de volledige milieueffectenstudies;
 - de notulen van het strategisch comité en de stuurgroep;
 - en alle documenten omtrent een dading of geschillenbeslechting;
- een volledig, nauwkeurig en becijferd overzicht op te stellen van alle bedragen die zijn besteed aan het Metro 3-project;
- de technische, budgettaire, stedenbouwkundige en milieugebonden keuzes die sinds de start van het project zijn gemaakt, alsook de gevolgen daarvan voor de financiële leefbaarheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te onderzoeken;
- minstens hoorzittingen te houden met:
 - de bevoegde ministers in de Brusselse regering sinds 2009;
 - de federale ministers bevoegd voor Beliris sinds 2009;
 - Beliris;
 - de MIVB;
 - Brussel Mobiliteit;
 - de tijdelijke vennootschap Toots;
 - de tijdelijke vennootschap Bureau Metro Noord (tijdelijke vennootschap BMN);
 - het consortium van bedrijven onder leiding van het ingenieurskantoor Sweco;

La Commission a toute latitude pour auditionner toute instance et toute personne qu'elle estimera pertinente à la poursuite de ses travaux;

- de retracer la chaîne de responsabilité; d'évaluer la gouvernance du projet, en ce compris le rôle de la STIB, de Beliris, du Gouvernement régional, du Gouvernement fédéral et des autres partenaires publics ou privés associés, ainsi que la responsabilité du Gouvernement bruxellois;
- de réaliser un rapport transparent relatif à la nature exacte des relations entre, d'une part, les directions et agents responsables de Beliris, de la STIB, de Bruxelles mobilité et, d'autre part, des membres des structures des opérateurs privés et d'en tirer des conclusions en matière de bonne gouvernance;
- d'émettre des recommandations sur les conditions à rencontrer dans la perspective de la poursuite ou de l'abandon du projet Métro 3;
- d'entreprendre toute démarche nécessaire à la bonne compréhension du dossier.

Article 2

Conformément à l'article 25 du règlement du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, la commission spéciale visée à l'article 1er est composée de quinze membres effectifs. Elle est présidée par le président du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale sans voix délibérative, ou par un président élu au sein de la commission. La commission spéciale nomme, en outre, trois vice-présidents.

Article 3

Le Bureau élargi fixe la date d'entame des travaux et la commission spéciale dépose son rapport dans les trois mois suivant le début de ses travaux, sauf décision expresse du Parlement de lui accorder un délai supplémentaire pour déposer son rapport. Les conclusions définitives seront communiquées aux membres et soumises au vote du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale.

Zakia KHATTABI (FR)
 Hicham TALHI (FR)
 Joëlle MAISON (FR)
 Benjamin DALLE (NL)
 Olivier WILLOX (FR)
 Jamal IKAZBAN (FR)
 Sofia BENNANI (FR)
 Stijn BEX (NL)
 Imane BELGUENANI (NL)
 Pascal SMET (NL)

Het staat de commissie vrij om hoorzittingen te houden met om het even welke instantie en persoon die zij met het oog op de verdere uitvoering van haar werkzaamheden relevant acht;

- de keten van verantwoordelijkheden na te trekken; de governance van het project te evalueren, met inbegrip van de rol van de MIVB, Beliris, de gewestregering, de federale regering en de andere betrokken publieke en private partners, evenals de verantwoordelijkheid van de Brusselse regering;
- een transparant verslag op te stellen over de precieze aard van de verhoudingen tussen aan de ene kant de directies en de verantwoordelijke medewerkers van Beliris, de MIVB, Brussel Mobiliteit en aan de andere kant leden van de structuren van de privéoperatoren, en daaruit conclusies te trekken op het vlak van goed bestuur;
- aanbevelingen te formuleren over de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om het Metro 3-project voort te zetten of stop te zetten;
- alle nodige stappen te ondernemen om een goed inzicht te verwerven in het dossier.

Article 2

Overeenkomstig artikel 25 van het reglement van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement wordt de in artikel 1 bedoelde bijzondere commissie samengesteld uit vijftien vaste leden. Zij wordt voorgezeten door de voorzitter van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, die niet stemgerechtigd is, of door een in de commissie verkozen voorzitter. De bijzondere commissie wijst daarnaast ook drie ondervoorzitters aan.

Article 3

Het Bureau in uitgebreide samenstelling bepaalt de begindatum van de werkzaamheden en de bijzondere commissie dient haar verslag in binnen drie maanden na de aanvang van haar werkzaamheden, tenzij het parlement uitdrukkelijk beslist om de commissie extra tijd te geven voor de indiening van haar verslag. De eindconclusies zullen worden meegedeeld aan de parlementsleden en ter stemming worden gebracht in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.